

LESVOORBEREIDING CLOSE READING

Boek: Offline

Schrijver: Marco Kunst

Hoofdstuk: Nieuw Babylon (blz. 29 t/m 34)

Groep: 6/7/8

Kerndoel:

Leerlingen kunnen een visuele voorstelling maken van het verhaalfragment en kunnen reflecteren over een *stad in de toekomst*.

Sessie 1: Wat zegt de tekst?

Doel: Ik kan vertellen over wie het verhaal gaat, waar het zich afspeelt en wat de hoofdpersoon meemaakt in dit fragment.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Wie is de hoofdpersoon?
- Welke personages spelen een rol in dit fragment?
- Waar speelt het zich af?
- Op welke plekken komt de hoofdpersoon?
- Wat maakt de hoofdpersoon mee in dit fragment?

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- Introduceer het boek en begin de les met het voorspellen van het boek door enkel de kaft te laten zien aan leerlingen. Geef hen de opdracht om in tweetallen te overleggen waar zij denken dat het boek over gaat. Bespreek vervolgens klassikaal enkele ideeën. Benoem ook dat dit boek één van de thematitels is van de Kinderboekenweek met het thema 'Lekker eigenwijs' en het boek je uitdaagt om na te denken over de toekomst.
- Lees daarna de achterkant van het boek voor om iets meer voorkennis aan te brengen m.b.t. het verhaal. Vertel dat leerlingen vandaag een fragment uit hoofdstuk 3 'Nieuw Babylon' gaan lezen. Eventueel stel je enkele CVB-vragen:
 - Wanneer speelt het verhaal zich af? **Antwoord: in het jaar 2046**
 - Over wie zal het boek gaan? **Antwoord: Mike (en zijn gezin)**
 - Wat is 'Nieuw Babylon'? **Antwoord: de stad waar Mike naartoe verhuist**

Je kan leerlingen ook zelf laten nadenken over waarom dit boek een thematitel zou zijn bij het thema 'Lekker eigenwijs'.

- Benoem het lesdoel en laat leerlingen aan elkaar uitleggen wat zij vandaag gaan leren of laat hen het lesdoel hardop herhalen.
- Geef leerlingen een kopie van het tekstfragment **zonder afbeeldingen** en lees het tekstfragment voor. Eindig met de zin: **...verzekert Mikes vader hen** (blz. 34). Laat

leerlingen actief meelesen. Laat leerlingen na het lezen in tweetallen kort discussiëren waar volgens hen het tekstfragment over gaat. Bespreek enkele reacties klassikaal.

- Geef leerlingen hierna de opdracht om in tweetallen antwoord te geven op de tekstgerichte vragen m.b.t. **wie**, **waar** en **wat**. Geef hen hiervoor een aantekeningenblad. Je kan ervoor kiezen om leerlingen een leeg blad te geven of een voorgestructureerd blad, zoals te zien is in [bijlage 1](#). Daag leerlingen uit om ook aantekeningen in de tekst te maken, waar de antwoorden te vinden zijn. Laat hen hierbij 3 kleuren gebruiken voor de verschillende vragen.

Het is de bedoeling dat leerlingen samenvattend zo compleet mogelijk antwoord geven op de tekstgerichte vragen. Bij de **wie**-vraag gaat het dus niet alleen om Mike, maar ook om zijn vader en moeder. Bij de **waar**-vraag gaat het niet alleen over Nieuw Babylon, maar ook: oude huis (boerderij), in de auto, 'Paal-07' en 'Oranjeplein, Codegebied 07'. De **wat**-vraag mogen kinderen samenvattend in bijvoorbeeld maximaal 2 zinnen omschrijven. Belangrijk hierbij is dat ze iets zeggen over Mike die naar Nieuw Babylon verhuisd en over het gebruik van de VR-brillen in de stad.

*Wanneer leerlingen dit doorgaans nog lastig vinden, kan je dit ook modelen door hardop denkend voor te doen hoe jij informatie over **wie**, **waar** en **wat** in de tekst markeert. Zeker voor groep 6 kan het nodig zijn om vooral de **wat**-vraag te modelen. Tijdens het modelen laat jij zien hoe jij informatie uit de tekst markeert en vervolgens samenvat als antwoord op de tekstgerichte vragen.*

- Wanneer leerlingen per tweetal klaar zijn, kan je hen met een ander tweetal antwoorden laten uitwisselen en laten discussiëren over de antwoorden. Leerlingen die eerder klaar zijn dan het overgrote deel van de klas, kan je nog een verdiepende vraag stellen om samen over na te denken: "Wat zou 'Paal-07' en 'Codegebied 07' betekenen in de stad Nieuw Babylon?"

Hoe evalueer ik de les?

- Sluit de les af door terug te kijken op het leesdoel en klassikaal de antwoorden op de tekstgerichte vragen kort te bespreken. Bevraag hierbij eventueel ook de leerlingen die de verdiepende vraag van jou hadden gekregen, zodat de rest van de klas ook een idee krijgt van deze specifieke plekken in het tekstfragment.

Sessie 2: Hoe wordt het in de tekst gezegd?

Doel: Ik kan een tekening maken van Nieuw-Babylon zoals deze in het tekstfragment wordt omschreven.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Wat wordt er verteld over de stad Nieuw-Babylon?
- Hoe ziet de stad eruit **zonder** VR-bril?
- Hoe ziet de stad eruit **met** VR-bril?
- Wat is het verschil in hoe de stad eruitziet met en zonder VR-bril?

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- Begin de sessie door samen met de leerlingen voorkennis te activeren uit sessie 1. Vraag hen om aan elkaar uit te leggen over **wie** het fragment ging, **waar** het zich afspeelde en **wat** de hoofdpersoon meemaakte in het fragment. Laat vervolgens d.m.v. willekeurige beurten een leerling klassikaal antwoord geven.
- Benoem het lesdoel en laat leerlingen aan elkaar uitleggen wat zij vandaag gaan leren of laat hen het lesdoel hardop herhalen.
- Stel vervolgens de klassikale vraag: "Wat was Nieuw Babylon en wat werd er zoal over verteld?" Laat leerlingen in tweetallen met elkaar uitwisselen en geef vervolgens enkele willekeurige beurten om klassikaal antwoord te geven op de vraag. Kom hier in ieder geval tot de conclusie dat Nieuw Babylon er anders uitziet met én zonder VR-bril.
- Geef vervolgens aan dat leerlingen vandaag zelfstandig de stad Nieuw Babylon gaan tekenen met de details die in de tekst benoemd worden. Geef aan dat zij hiervoor eerst de tekst opnieuw (voor zichzelf) lezen en met twee kleuren details over de stad markeren. Enerzijds over de stad zoals deze in de tekst omschreven wordt **zonder** VR-bril en anderzijds **met** VR-bril. **Let op:** dit moeten twee andere kleuren zijn dan die van sessie 1. Bijvoorbeeld:

GEEL	Details over de stad Nieuw Babylon zonder VR-bril
ROZE	Details over de stad Nieuw Babylon met VR-bril

- Voordat je leerlingen zelfstandig aan de slag zet met deze opdracht, laat je zelf zien (door te modelen) hoe jij details uit de tekst markeert die beschrijven hoe de stad eruitziet. Zowel **zonder** als **met** VR-bril. Hiervoor kan je bijvoorbeeld onderstaande voorbeelden gebruiken:
 - *"De nieuwe stad in aanbouw staat op palen: hoog, in de frisse lucht, weg van de modder en de aarde, gebouwd met de modernste technieken."* ~ Blz. 29-30. Dit zegt al iets over hoe de stad eruitziet **zonder** VR-bril.
 - *"Op het plein zijn tientallen lijnen geprojecteerd die trillen en kronkelen."* ~ Blz. 34. Dit zegt iets over hoe de stad eruitziet **met** VR-bril.

Geef vervolgens aan dat leerlingen zoveel mogelijk details nodig hebben om een goede tekening te maken van Nieuw Babylon.

- Geef leerlingen vervolgens de opdracht om Nieuw Babylon te tekenen **zonder** én **met** VR-bril in één tekening. Leg uit dat ze dit kunnen doen door het tekenblad te verdelen in twee helften door een lijn in het midden te tekenen. Dit kan natuurlijk op een blanco A4 of op het aantekeningenblad (zie [bijlage 1](#)). Aan de ene kant tekenen leerlingen Nieuw Babylon zoals deze volgens de tekst **zonder** VR-bril gezien wordt. En aan de andere kant zoals deze volgens de tekst **met** VR-bril gezien wordt.

Hoe evalueer ik de les?

- Blick terug op het lesdoel door de gemaakte tekeningen van leerlingen onderling te laten uitwisselen met een andere leerling. Geef hen vervolgens de opdracht om op de achterkant (of evt. een apart blaadje) op te schrijven welke details uit de tekst duidelijk terug te zien zijn in de tekening van de ander. *Zie dit als feedback op elkaars tekening. Hoe meer details uit de tekst; hoe beter.*
- Eventueel kan je ook afsluiten door de oorspronkelijke tekening uit het tekstfragment te laten zien en leerlingen te laten reflecteren op de tekening van de illustrator van het boek (zie [bijlage 2](#)). Stel dan de vraag: “Welke details uit de tekst herkennen jullie in de tekening van de illustrator? Herken je die details ook in jouw tekening?” Laat leerlingen hier in tweetallen over uitwisselen en koppel klassikaal terug.

Sessie 3: Wat betekent de tekst?

Doel: Ik kan mijn beeld van een stad in de toekomst vergelijken met die van de schrijver.

Doel digitale geletterdheid: Ik kan reflecteren over de positieve en negatieve kant van digitale technologie voor mensen en de samenleving.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Hoe denk jij dat een stad in de toekomst eruitziet? Hoe ziet jouw woonplaats eruit in het jaar 2046? Wat zou je graag willen zien? En wat juist liever niet?
- Als je door jouw stad van de toekomst loopt, wat zie je dan?
- Wat zijn de grootste verschillen tussen jouw beeld van een stad in de toekomst en die van de schrijver? Zijn er ook overeenkomsten?
- *Wat zouden de voordelen zijn als computers en robots steeds slimmer worden? En wat zouden de nadelen kunnen zijn?*
- *Kunnen robots slimmer worden dan mensen, denk je? Of de wereld overnemen? Denk je dat robots iedere baan kunnen overnemen?*

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- Begin de sessie door samen met de leerlingen voorkennis te activeren uit sessie 2. Vraag hen om aan elkaar uit te leggen hoe Nieuw Babylon, een stad in de toekomst in het jaar 2046, eruitzag volgens de schrijver van de tekst. Laat vervolgens d.m.v. willekeurige beurten enkele leerlingen details klassikaal benoemen.
- Benoem het lesdoel en laat leerlingen aan elkaar uitleggen wat zij vandaag gaan leren of laat hen het lesdoel hardop herhalen. Benoem expliciet dat jullie vandaag ook aandacht besteden aan digitale geletterdheid.
- Laat leerlingen vervolgens in tweetallen nadenken over hun eigen stad in de toekomst. Stel hierbij onderstaande tekstgerichte vragen:
 - *Hoe denk jij dat een stad in de toekomst eruitziet? Hoe ziet jouw woonplaats eruit in het jaar 2046? Wat zou je graag willen zien? En wat juist liever niet?*
 - *Als je door jouw stad van de toekomst loopt, wat zie je dan?*

Leerlingen wisselen in tweetallen ideeën uit en mogen dit vervolgens zelfstandig op een leeg A4tje tekenen. Geef hier maximaal 20 minuten de tijd voor en geef aan dat het een schets mag zijn en de tekening (nog) niet compleet en gedetailleerd hoeft te zijn. Als de belangrijkste kenmerken van het beeld van de leerling maar op de tekening te zien zijn.

Voor leerlingen die dit lastig vinden, kan jij modellen hoe jij de eigen woonplaats voor je ziet in het jaar 2046. Benoem enkele details die jij voor je ziet, maar vertel dat leerlingen ook hun eigen fantasie mogen gebruiken.

- Geef vervolgens aan dat leerlingen zelfstandig een venndiagram (zie [bijlage 3](#)) gaan invullen over het beeld van een stad in de toekomst van de leerling in vergelijking met die van de schrijver. Leerlingen doen dit door de nieuwe tekening van de stad van de toekomst te vergelijken met de tekening van Nieuw Babylon uit sessie 2. Ook kunnen ze details over het beeld van de schrijver teruglezen in de tekst. Daag leerlingen hiertoe ook uit. Stel hierbij de tekstgerichte vragen: *Wat zijn de grootste verschillen tussen jouw beeld van een stad in de toekomst en die van de schrijver? Zijn er ook overeenkomsten?*

- Model eerst hoe jij een venndiagram invult met de tekening uit het boek en de afbeelding op de website van <https://stadvandetoekomst.nu/>. Gebruik onderstaande tabel als voorbeeld voor de verschillen en overeenkomsten. Bepaal zelf hoeveel voorbeelden nodig zijn.

Mijn stad van de toekomst	Beeld van de schrijver	Overeenkomsten
Groene gebouwen Hoge snelheidstreinen	Kale, grijze gebouwen VR-brillen	Drones Hoge gebouwen

- Laat leerlingen het venndiagram zelfstandig invullen en bespreek vervolgens klassikaal de meest voorkomende verschillen en overeenkomsten na. Blik tenslotte terug op het eerste lesdoel.

Hoe evalueer ik de les?

In deze sessie kan je de les afsluiten met een reflectie op digitale technologie, vanuit het perspectief van het tekstfragment van *Offline*. Je besteed hiermee aandacht aan digitale geletterdheid.

- Deel het lesdoel digitale geletterdheid nogmaals met de leerlingen. Lees vervolgens het begin van het tekstfragment opnieuw voor t/m *“Daar wil iedereen bij zijn, om dát moment mee te maken. Mike ook.”* (blz. 32). Laat leerlingen actief meelesen door onderstaande luistervraag te stellen:
 - Waar in de tekst wordt iets gezegd over de ontwikkeling van technologie en dat technologie steeds slimmer wordt? Onderstreep die zinnen.*
- Laat leerlingen vervolgens in tweetallen discussiëren over onderstaande tekstgerichte vragen en organiseer daarna een korte klassendiscussie door steeds leerlingen aan het woord te laten (evt. middels willekeurige beurten).
 - Wat zouden de voordelen zijn als computers en robots steeds slimmer worden? En wat zouden de nadelen kunnen zijn?*

Stel tijdens deze klassendiscussie steeds ook de overige tekstgerichte vragen om leerlingen dieper te laten reflecteren over de invloed van digitale technologie voor mensen en de samenleving.

- Kunnen robots slimmer worden dan mensen, denk je? Of de wereld overnemen? Denk je dat robots iedere baan kunnen overnemen?*
- Sluit de les af door terug te kijken op het lesdoel digitale geletterdheid en samen met leerlingen enkele eindconclusies te trekken vanuit de klassendiscussie.

Bijlage 1: aantekeningenblad sessie 1 & 2

Boek: Offline

Schrijver: Marco Kunst

Hoofdstuk: Nieuw Babylon (blz. 29 t/m 34)

Sessie 1

Wie: _____

Waar: _____

Wat maakt de hoofdpersoon mee?

Sessie 2

Bijlage 2: illustratie uit het boek van Nieuw Babylon

Bijlage 3: Venndiagram sessie 3

